Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2016:77

LS 2015-0329

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare

§ 218
Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare

LS 2015-0329

Ärendebeskrivning

I enlighet med kommunallagens krav föreslås ett program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 28 september 2016
Förslag till program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare
Landstingsfullmäktiges protokollsutdrag den 17 maj 2016 – återremiss

Förslag och yrkande

På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 12 oktober 2016 (bilaga).

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anta program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare.

Särskilt uttalande
Susanne Nordling (MP), Tomas Eriksson (MP) och Malin Karlsson (MP) anmäler ett särskilt uttalande från Miljöpartiet till protokollet (bilaga).
Gunilla Roxby Cromvall (V) anmäler ett särskilt uttalande från Vänsterpartiet till protokollet (bilaga).

Beslutsexpediering:
Landstingsfullmäktige
Akt

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2016-10-12

LS 2015-0329

Landstingsstyrelsen

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

I enlighet med kommunallagens krav föreslås ett program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anta program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare.

Landstingsrådsberedningens motivering

I Kommunallagen har en ny bestämmelse införts som innebär att landstinget ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

Landstinget har som en följd av beställar-utförarmodellen inom trafiken och vårdens områden en väl utvecklad uppföljning och insyn som garanterar syftet med den nya bestämmelsen. Programmet blir som en konsekvens av detta till stor del en beskrivning av ett existerande arbetssätt.

Ärendet minoritetsåterremitterades under landstingsfullmäktige den 17 maj 2016. Utifrån synpunkterna i återremissen har en genomlysning gjorts av utredningen som låg till grund för det tidigare tjänsteutlåtandet och förslaget till program. I detta arbete har hälso- och sjukvårdsförvaltningen, trafikförvaltningen och SLL Hållbarhet involverats. Programmet har som ett resultat av detta uppdaterats och kompletterats för att bland annat tydliggöra miljöprogrammets roll. I det nya tjänsteutlåtandet adresseras de synpunkter som anförs i återremissen.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 28 september 2016
Förslag till program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare
Landstingsfullmäktiges protokollsutdrag den 17 maj 2016 – återremiss

Torbjörn Rosdahl

Carl Rydingstam

Stockholms läns landsting

LANDSTINGSSTYRELSEN
Miljöpartiet de gröna

SÄRSKILT UTTALANDE

2016-10-25

Ärende 11
LS 2015-0329

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare

Inget landsting i Sverige är så privatiserat som Stockholms läns landsting. Privata utförare innebär höga krav på uppföljning av verksamheterna. Det innebär inte nödvändigtvis mindre jobb för landstingets förvaltning.

Tyvärr har vi idag inom landstinget problem med uppföljningen. Vi styr ofta med detaljerade uppföljningsdokument, samtidigt som landstinget ofta får kritik för att aldrig genomföra en kvalitativ uppföljning av verksamheterna. Det är därför viktigt att vårt program för uppföljning och insyn tydligt leder fram till en mer effektiv uppföljning. Syftet med de skärpta kraven i kommunallagen är just att vi ska bli bättre på just detta. Det är därför olyckligt att alliansen valde att klappa sig själv på axlarna och säga att vi redan är bra på detta. För det är vi tyvärr inte.

Vi hade hoppats på att Alliansen skulle ta tillfälle i akt för att genomföra en total genomlysning av dagens uppföljning av privata och interna aktörer, med syfte att förenkla, tydliggöra och förbättra uppföljningen, vilket skulle innebära tydligare ramar och mindre detaljstyrning. Detta har inte gjorts, men vi kan se att återremissen lett fram till att några förbättringar är på gång.

Miljöpartiet ser fram emot att få ta del av den kommande strategin för uppföljning inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

På samma vis anser vi att det är positivt att miljöprogrammet denna gång vidgas till att omfatta även landstingsfinansierade verksamheter. För att få detta att fungera anser vi att rekommendationer bör tas fram för hur miljöprogrammet kan omsättas i avtal. Det kan till exempel röra sig om priskänsliga avtal eller att en viss procent av målen i miljöprogrammet ska omsättas i avtal. Det bör även tydligare framgå hur krav ställda på privata utförare ska följas upp.

SÄRSKILT UTTALANDE

Stockholms läns landsting
LANDSTINGSSTYRELSEN
Vänsterpartiet

2016-10-25

Ärende nr 11
LS 2015-0329

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare

Vänsterpartiet välkomnar att landstinget nu tar fram ett program för uppföljning och insyn av privata utförare, Stockholms läns landsting är idag ett avskräckande exempel på hur privatiseringar av allmän välfärd leder till stora oklarheter om var det yttersta ansvaret för verksamheterna egentligen ligger. Den lagändring som ligger till grund för initiativet tydliggör att det övergripande ansvaret för kommuner och landsting kvarstår när en kommunal angelägenhet lämnas över till någon annan.

Landstinget behöver skärpa uppföljningen av de privata utförarna. Det skulle till exempel kunna ske genom att landstinget tillämpar Vita jobb-modellen, där entreprenörer och underentreprenörer förbinder sig att följa kollektivavtal eller villkor i enlighet med kollektivavtal och att detta följs upp systematiskt. Vidare behöver efterlevnad av landstingets mål, policys och uppförandekod följas upp bättre. Vad blir till exempel konsekvensen för en privat utförare som inte följer landstingets HBT-policy eller upphandlar varor som tillverkats under förhållanden som inte är förenliga med ILO:s kärnkonventioner?

Privata verksamheter omfattas inte av den grundlagsstadgade meddelarfrihet som gäller i offentligt driven verksamhet. Det är i sig ett hinder för att eventuella oegentligheter ska avslöjas. Landstinget bör därför inrätta en så kallad whistle-blower funktion som underlättar för personalen i de upphandlade verksamheterna att slå larm om missförhållanden.

Slutligen anser Vänsterpartiet att tydliga krav på vinstuttagsreglering ska ställas på alla utförare av skattefinansierad verksamhet i vården. Vi vill också utreda hur företag som har ägarsamband till skatteparadis kan uteslutas ur upphandlingar. En sådan reglering skulle öka allmänhetens insyn och förenkla en del av svårigheterna vad gäller gränsdragningar mot företagshemligheter.

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Juridik och upphandling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-09-28

LS 2015-0329

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -10- 04
Dnr. LS 2015-0329
Rotel I

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare

Ärendebeskrivning

I enlighet med kommunallagens krav föreslås ett program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 28 september 2016
Förslag till program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare
Landstingsfullmäktiges protokollsutdrag den 17 maj 2016 – återremiss

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anta program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
I kommunallagen har en ny bestämmelse införts som innebär att landstinget ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Ärendet avser ett förslag till program för uppföljning och insyn av kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare i enlighet med kommunallagens krav. Mot bakgrund av landstingets beställar-utförarmodell på trafikens och vårdens områden kommer programmet framför allt att vara aktuellt där men det är även tillämpligt inom andra områden av landstinget. Landstinget har redan ett antal olika styrdokument för uppföljning och insyn som garanterar syftet med den nya bestämmelsen. Förslaget till program blir därför till stor del en sammanställning av dessa. Ärendet återremitterades från landstingsfullmäktige den 17 maj 2016 (LS 2015-0329). I tjänsteutlåtandet har synpunkter som framkommer i återremitteringsmotiveringen bemötts. I förekommande fall har även förslaget till program uppdaterats.

Bakgrund
Kommunallagen stadgar sedan den 1 januari 2015 att fullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska även anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Syftet med lagändringarna är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt att öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

Detta ärende behandlades av landstingsfullmäktige den 17 maj 2016 men återremitterades genom minoritetsåterremiss med följande motivering: "att uppdra till landstingsdirektören att göra en genomlysning av uppföljningen av privata aktörer med syfte att förenkla, tydliggöra och förbättra uppföljningen, att landstingsdirektören får i uppdrag att återkomma med en analys av vårdvalen för att säkerställa att kostnadsutvecklingstakten minskar, att landstingsdirektören får i uppdrag att i programmet tydliggöra hur landstingets kommande miljöprogram ska vara en del i uppföljningen av de privata utförarna".

Överväganden
Efter återremissen har en översyn gjorts av den tidigare utredningen som låg till grund för tidigare tjänsteutlåtande och förslag till program. Resultatet av detta är att mycket av det som tidigare stod i tjänsteutlåtande och förslag till program står kvar men vissa kompletteringar har gjorts.

Stockholms läns landsting har under en lång tid arbetat med en mångfald av privata utförare av kommunala angelägenheter. Detta är särskilt tydligt inom vård och kollektivtrafik där landstinget tillämpar en beställar-utförarmodell. Det är därför framför allt hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden som beslutar om kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare inom landstinget. Detta program gäller emellertid i tillämpliga delar även för övriga nämnder och förvaltningar inom landstinget som anlitar privata utförare för kommunala angelägenheter.

Mot bakgrund av den långa och omfattande erfarenheten som landstinget har av privata utförare av kommunala angelägenheter så finns goda rutiner för att kontrollera och följa upp verksamhet som genom avtal lämnas till privata utförare. Detta märks bl.a. genom den mångfald av styrdokument som redan finns på området och som bl.a. styr arbetet med förfrågningsunderlag och avtal.

Genom det föreslagna programmet för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare lyfts det viktiga arbetet med uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare till en högre strategisk

nivå och de styrdokument som finns på området sammanlänkas. Dessutom bedöms uppföljningen och kontrollen förbättras ytterligare. Bedömningen är dock att inga nya rapporteringsrutiner eller dylikt behöver införas för att leva upp till kommunallagens krav.

I översynen av den tidigare utredningen har uppmärksammats att Handlingsplan för utveckling av systematisk uppföljning och granskning av vårdavtal 2015-2017 beslutades av hälso- och sjukvårdsförvaltningens ledningsgrupps (HSLG) beredningsgrupp för vårdval den 10 mars 2016 (HSN 2016-1723). Mot bakgrund härav har förslaget till program uppdaterats och denna nya handlingsplan har ersatt den tidigare handlingsplanen under avsnittet för sammanställning av styrande dokument för hälso- och sjukvården.

För närvarande utarbetas en ny strategi för uppföljning inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen men då denna ännu inte är färdigställd och beslutad redovisas, liksom tidigare, den senast beslutade strategin i sammanställningen av styrdokument i det föreslagna programmet för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare.

I sammanhanget kan även nämnas att Sveriges Kommuner och Landsting den 29 december 2015 kom med slutrapporten "Modell för fördjupad uppföljning, Kontroll av utförare inom hälso- och sjukvård, Slutversion". Modellen, som är ett praktiskt stöd för uppföljning av hälso- och sjukvård grundar sig på relevant lagstiftning samt de erfarenheter som gjorts av olika landsting och regioner. Modellen har utvecklats av en projektgrupp med deltagare från flera landsting och regioner, bl.a. från Stockholms läns landsting. I praktiken arbetade man i stort enligt denna modell vid hälso- och sjukvårdsförvaltningen även tidigare men modellen har skapat ett bättre nationellt samarbete kring viktiga uppföljningsområden.

Landstingsdirektören har genom återremissen fått i uppdrag att i programmet tydliggöra hur landstingets kommande miljöprogram ska vara en del i uppföljningen av de privata utförarna. Det kommande miljöprogrammet Miljöprogram 2017-2021 för Stockholms läns landsting bereddes i miljöberedningen den 14 september 2016 och planeras att antas genom beslut av landstingsfullmäktige den 15 november 2016 (LS 2015-0092). I detta kommande föreslagna miljöprogram anges att miljöprogrammet berör all landstingsfinansierad verksamhet och införs, där så är relevant, när landstinget tecknar nya avtal med vårdgivare, trafikoperatörer och andra leverantörer. Inom ramen för genomförandet av föreslaget kommande miljöprogram föreslås även att landstinget tar fram en landstingsövergripande plan för hållbar upphandling som bl.a. ska bidra till att uppfylla mål, riktlinjer och andra krav som gäller för landstingets miljöarbete. I nuvarande miljöprogram som gäller för åren 2012-2016 (LS

1010-0851) anges bl.a. att i de fall som landstinget är en stor uppdragsgivare ställs miljökrav som bidrar till att uppfylla målen i landstingets gällande miljöprogram. I nuvarande program finns därför en vägledning för landstingets leverantörer och de specifika kraven formuleras i avtal. I det föreslagna kommande miljöprogrammet som ännu inte beslutats finns alltså förslag på skarpare skrivningar men redan idag formuleras specifika miljökrav i förfrågningsunderlag och avtal med leverantörer. Uppföljningen av miljökrav för privata utförare är därmed en del i den allmänna avtalsuppföljningen. Efter beslut om kommande miljöprogram kommer detta, i de delar som införs i förfrågningsunderlag och avtal med privata utförare, att följas upp som en del i avtalsuppföljningen.

I motiveringen till återremitteringen anges att landstingsdirektören får i uppdrag att återkomma med en analys av vårdvalen för att säkerställa att kostnadsutvecklingstakten minskar. Detta ligger dock utanför programmet och detta ärendes ram. Det är inte möjligt att genom en återremiss ge nya uppdrag som ligger utanför det återremitterade ärendets ram. Programmet har framtagits i samarbete med hälso- och sjukvårdsförvaltningen och trafikförvaltningen. I den genomlysning av uppföljningen av privata aktörer med syfte att förenkla, tydliggöra och förbättra uppföljningen som gjorts efter återremissen har förnyade kontakter tagits med hälso- och sjukvårdsförvaltningen och trafikförvaltningen samt samråd skett med SLL Hållbarhet.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Anne Rundquist
Tillförordnad landstingsdirektör

Thomas Wedegren
Tillförordnad funktionsdirektör
SLL Juridik och upphandling

Stockholms läns landsting

Diarienummer
LS 2015-0329

Riktlinjer

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare

Gäller för de nämnder och förvaltningar inom Stockholms läns landsting som anlitar privata utförare för kommunala angelägenheter

Dokumenttyp	Fastställd	Giltig till och med
Dokumentnummer	Fastställd av	Upprättad av
Informationssäkerhetsklass		

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare

Bakgrund

Kommunallagens krav

Sedan den 1 januari 2015 stadgar 3 kap. 19b § kommunallagen att fullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska även anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Syftet med förändringarna i kommunallagen är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt att öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

När vården av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska landstinget kontrollera och följa upp verksamheten enligt 3 kap. 19 § kommunallagen. Enligt 3 kap. 19 a § kommunallagen ska landstinget genom avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över.

Huvudmannaskap och privata utförare

Stockholms läns landsting är huvudman för flertalet tjänster inom hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik och är därmed enligt lag ansvarig för att tillhandahålla tjänster med tillfredsställande kvalitet. Landstinget är huvudman för sina angelägenheter oavsett vem som är utförare dvs. även om landstinget lämnat över vården av en kommunal angelägenhet till privata utförare.

Med privat utförare avses enligt 3 kap. 18 c § kommunallagen en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare saknar kommunalt ägande och ett hel- eller delägt kommunalt bolag och sådana stiftelser eller föreningar som avses i 3 kap. 18 b § kommunallagen är därmed inte att betrakta som privata utförare.

Stockholms läns landsting tillämpar en beställar- utförarmodell för styrning av vård och kollektivtrafik. Modellen grundas på principen att nämnderna ska besluta vad som ska göras och verksamheterna ska stå för att omsätta detta i praktiken. Det är därför som framför allt hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden beslutar om kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare inom landstinget. Detta program gäller emellertid i tillämpliga delar även för övriga nämnder och förvaltningar inom landstinget som anlitar privata utförare för kommunala angelägenheter.

Inom landstinget finns en mångfald av privata utförare av kommunala angelägenheter från enskilda näringsidkare till stora aktiebolag. Uppdrag förutsätter offentlig upphandling enligt lagen (2007:1092) om offentlig upphandling (”LOU”) och lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (”LUF”) eller att valfrihetssystem enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem (”LOV”) införs. De utförare som vunnit en upphandling eller godkänts i ett valfrihetssystem tecknar avtal med landstinget.

Mål och strategier

Landstingsfullmäktige fastställer i samband med budget och flerårsplaner ett antal mål som ska prioriteras för att länets invånare ska ha en så attraktiv region som möjligt att leva i. Målen syftar till att skapa förutsättningar för ett landsting som väl svarar mot invånarnas krav på god service och ett attraktivt län. Målen och strategierna gäller hela landstingets verksamhet och därmed även i de delar som utförs av privata utövare.

De senast fastslagna målen för landstinget, för 2017, är som följer.

En ekonomi i balans
- Ett resultat i balans
- Självfinansiering av drift och ersättningsinvesteringar
- En hållbar investeringsutveckling

Förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården
- Vård i rätt tid
- Säker vård
- Hög effektivitet
- Högt förtroende för vården

Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem
- Attraktiva resor

- Tillgänglighet och sammanhållen region
- Effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan

Fri kultur som främjar upplevelser, möten, bildning och delaktighet
- Barn och unga prioriteras
- Strategisk samordning av länets resurser
- Kulturstöd för upplevelser, delaktighet och möten
- Kultur som integrerad del av hälso- och sjukvården

Hållbar tillväxt och utveckling
- En ledande tillväxtregion
- Effektivt miljöarbete
- Socialt ansvarstagande
- Säkra processer

Tryggad kompetensförsörjning
- Attraktiv arbetsgivare
- Förbättrad arbetsorganisation
- Systematisk kompetensplanering

För att nå de övergripande målen finns nedbrutna mål som har en tydlig koppling till de övergripande målen och visar på prioriterade områden som ska göra det möjligt att nå de övergripande målen. Uppföljning sker i samband med bokslut och mätningen sker med hjälp av indikatorer. De övergripande målen ska bedömas över tid och anses uppfyllda då minst hälften av de samlade indikatorerna under respektive mål är uppfyllda. De nedbrutna målen anses uppfyllda då minst hälften av de underliggande indikatorerna är uppfyllda.

Fullmäktige har även beslutat om följande strategiska planer för framtiden.
- Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2010
- Framtidsplan för hälso- och sjukvården
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län

Satsningar på och utveckling av hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och tillväxt i regionen utgår från de tre ovanstående planerna som innehåller viktiga strategier för att nå landstingets långsiktiga mål. Landstinget skapar på så sätt förutsättningar för fortsatt tillväxt och för att Stockholms län ska kunna nå visionen att bli Europas mest attraktiva storstadsregion

Befintliga styrdokument

Det finns redan idag ett flertal styrdokument som rör här aktuella områden. Nedan följer en sammanställning och sammandrag av ett urval av dessa.

Styrande dokument för hälso- och sjukvården

Strategi för systematisk uppföljning och granskning av hälso- och sjukvården i Stockholms läns ländsting[1]
Målet för hälso- och sjukvården är enligt hälso- och sjukvårdslagen en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen. Utifrån behov ges en patientfokuserad vård i rimlig tid som är säker, kunskapsbaserad, ändamålsenlig, jämlik och effektiv som bidrar till ett förbättrat hälsoläge bland länets invånare.

För att kunna genomföra målen för hälso- och sjukvården är granskningen och uppföljningen central varför en långsiktig strategi föreslås. Strategin kompletteras med en handlingsplan där konkreta åtgärder föreslås. Syftet med uppföljningen och granskningen är att garantera att medborgarna får en effektiv vård. Uppföljningen och granskningen ska också fungera preventivt med syftet att förhindra oegentligheter. En övergripande målsättning med uppföljningen och granskningen är att skapa en helhetssyn och integrera denna med övrigt arbete för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Det handlar också om att få ökad kunskap om förekomsten av och orsakerna till fel och misstänkta oegentligheter.

1. Uppföljning och granskning på systemnivå.

Målet är en god kännedom om hur hälso- och sjukvården i länet fungerar på en övergripande systemnivå.

2. Uppföljning och granskning av avtal

Målet är att säkerställa att vårdgivaren fullgör sitt uppdrag enligt lagar och avtal.

Strategier är bl.a. som följer
- Avtal ska utvecklas så att uppföljning och granskning underlättas
- Uppföljning och granskningen ska bygga på kunskap om var fel förekommer och vilken typ av fel det handlar om

[1] Hälso- och sjukvårdsdirektören, verkställighetsbeslut 2011-08-23, HDIR 11250

- Uppföljning och granskning ska vara dokumenterad
- Vårdgivarnas administrativa kostnader för rapportering ska begränsas
- Samarbete ska ske med vårdgivare, myndigheter och organisationer vid granskning och uppföljning.

3. Utredning av misstänkta oegentligheter

Målet är att inga oegentligheter med skattebetalarnas pengar får förekomma i Stockholms läns landsting.

Strategier är bland annat som följer.

- Förvaltningen ska ha god överblick och kunna uttala sig om förekomsten av oegentligheter
- Signaler om misstänkta oegentligheter ska alltid följas upp
- Insatser och resultat av arbetet med misstänkta oegentligheter ska tydligt och öppet redovisas årligen
- Arbetet med misstänkta oegentligheter ska vara väl utrett och dokumenterat
- Regelverket ska utformas med syfte att förhindra oegentligheter, vilket bl.a. innebär att det ska vara tydligt och enkelt

Förvaltningen ska årligen ta fram en plan för vilka uppföljningar och granskningar som ska genomföras på systemnivå. Arbetet med uppföljning och granskning justeras årligen utifrån uppdaterade risk- och konsekvensanalyser. Detsamma gäller de riktade insatserna för utredning av oegentligheter. Utifrån ovanstående tas en revisionsplan fram för det kommande året och denna bör ingå som en del i arbetet med verksamhetsplanering som görs på förvaltningen. Resultatet rapporteras till nämnden i samband med delårsbokslut och årsbokslut.

Handlingsplan för utveckling av systematisk uppföljning och granskning av vårdavtal 2015-2017[2]
I handlingsplanen beskrivs en följd av åtgärder som hänger samman i en helhet för att utveckla den systematiska uppföljningen och granskningen av vårdavtal under de angivna åren. Genomförandet präglas av nationell samverkan. Handlingsplanen anger ett antal huvudområden, aktiviteter och tidsplaner för dessa.

[2] Hälso- och sjukvårdsförvaltningens ledningsgrupps (HSLG) beredningsgrupp för vårdvals beslut 2016-03-10, PM Hälso- och sjukvårdsförvaltningen Styrning & ekonomi 2016-04-10

Styrande dokument för kollektivtrafik

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län
Kollektivtrafik på vatten[3]

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län[4]

Trafiksatsning Stockholm
Ett samarbete för en växande region

Riktlinjer för internrevisionen vid AB Storstockholms Lokaltrafik (SL)
Juridik och Internrevision, 2012 [5]

Internrevisionen ska fortlöpande granska all verksamhet som SL bedriver eller ansvarar för.

Rutin för upphandling och inköp på Trafikförvaltningen[6]
Syftet med rutinen är att beskriva hur upphandlingar och avrop/beställningar från befintliga kontrakt ska genomföras vid förvaltningen. Målsättningen är att dessa sker i enlighet med gällande regelverk och bidrar till att förvaltningen effektivt utnyttjar sina resurser.

Juridisk och ekonomisk granskning av avtal[7]
Innehåller regler för när och hur granskning av avtal ska ske av jurist och controller för att säkerställa att avtal är förenliga med tillämpliga lagar och policys inom Stockholms läns landsting samt att behöriga beslutsfattare är medvetna om eventuella juridiska och ekonomiska risker.

Förvaltningshandboken[8]
Handboken tillämpas bland annat som stöd och vägledning med att förvalta trafikförvaltningens avtal. För att uppnå målbilden ”Koll på anläggning och affär ger nöjd resenär” behöver man vara affärsmässig och följa upp avtal. I handboken beskrivs bl.a. gemensamt arbetssätt för uppföljning av avtal och arbetssätt för uppföljning av avtal utifrån specifika områden, metodstöd och stödsystem samt dokumenthantering.

---

[3] Landstingsfullmäktige 2013-09-17, LS 1306-0887
[4] Landstingsfullmäktige LS 1207-0962
[5] SL-2012-01930
[6] 2014-07-01, SL-2011-06222
[7] Administrativ bestämmelse fastställd 2016-02-12, Trafikförvaltningen, Ledningsstaben, Juridik, TN-S-584157

[8] Administrativ bestämmelse fastställd 2016-02-22, Trafikförvaltningen, Trafikavdelningen Stab, SL-S-648626

Generella styrdokument

Budget och flerårsplaner[9]
Landstingets viktigaste styrdokument är budgeten som beskriver mål, satsningar, ekonomiska ramar samt anger inriktning för vad landstingets verksamheter ska uppnå. Landstingsfullmäktige beslutar årligen om budget och flerårsplaner.

Upphandlingspolicy[10]
Policyn, inklusive tillhörande riktlinjer, gäller vid alla upphandlingar som genomförs av landstinget – dess nämnder och styrelser samt bolag och stiftelser där landstinget har bestämmande inflytande. Policyn lyfter fram upphandling som ett medel att frigöra resurser och som ett medel att främja hållbar utveckling samt anger övergripande målsättningar som ska beaktas vid genomförandet av upphandlingar. Enligt policyn ska vid samtliga samordnade upphandlingar samt övriga upphandlingar som omsluter betydande värden, alltid en upphandlingsstrategi innehållande riskanalys och kvalitetssäkringsmoment upprättas. Upphandlingar och upphandlingskontrakt (avtal) ska aktivt följas upp, såväl inom verksamheter som övergripande på koncernnivå avseende ekonomiskt utfall, krav som angivits i avtalet och krav som ställts vid upphandlingstillfället.

Riktlinjer för upphandling[11]
I riktlinjerna hänvisas till vad som sägs i policyn angående uppföljning och uttalas bland annat följande. Uppföljning ska ske såväl på verksamhetsnivå som på landstingsnivå och bl.a. redovisas i Upphandlingsbokslutet som ingår som en del i landstingets årsbokslut. I syfte att möjliggöra för uppföljning ska landstingets verksamheter använda ändamålsenliga system för beställning och uppföljning. Härutöver ska redovisning ske på så sätt att uppgifterna är transparenta såväl över tiden som mellan olika verksamheter inom landstinget. Landstingets verksamheter ansvarar själva för att det system som används är ändamålsenligt och att data för uppföljning kan extraheras och införlivas i den landstingsövergripande uppföljningen.

Landstingets miljöprogram[12]

---

[9] Den senaste är Mål och budget för 2017 och plan för åren 2018-2020 samt investeringsbudget för år 2017 och inriktningsnivåer för planåren 2018-2021 för Stockholms läns landsting, LS 2016-0257
[10] Landstingsfullmäktige 2010-02-10 (LS 0912-1005)
Reviderad av landstingsstyrelsen 2011-02-15

[11] Landstingsfullmäktige 2010-03-16, LS 1406-0790, Reviderad 2014-10-14
[12] Miljöutmaning 2016 för åren 2012-2016 beslutades av landstingsfullmäktige i december 2011, LS 1010-0851, Miljöprogram 2017-2021 för Stockholms läns

Miljöprogrammet utgår från den påverkan som landstinget har på miljön när beslut fattas och verksamheten bedrivs. Det omfattar all landstingsfinansierad verksamhet, både landstingsdriven och privat. Mycket av den verksamhet som landstinget har ansvar för utförs av privata entreprenörer. I de fall som landstinget är en stor uppdragsgivare ställs miljökrav som bidrar till att uppfylla målen i landstingets gällande miljöprogram. Därför finns en vägledning för landstingets leverantörer i programmet. De specifika kraven formuleras i avtal av landstingets beställarorganisationer.

Landstingsfullmäktiges program

Landstingsfullmäktige ska under varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för när kommunala angelägenheter bedrivs av privata utförare. Krav som programmet lägger fast kan endast påverka förfrågningsunderlag och avtal framåt i tiden.

Fullmäktige uppdrar i och med detta program till styrelsen och nämnder att med utgångspunkt från programmet ansvara för att säkerställa att varje privat utförare inom dess ansvarsområde bedriver verksamheten enligt de

- lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten,
- de mål och riktlinjer som fullmäktige och nämnder eller styrelsen fastställer för respektive verksamhet som ovan nämnda styrdokument,
- de avtal som tecknas med respektive utförare.

När landstinget beslutat att en privat utförare genom avtal ska utföra ett uppdrag ska uppföljning ske framför allt

- som kontroll av att uppdrag utförs i enlighet med avtal, förfrågningsunderlag och anbud, samt
- som ett led i att utveckla verksamheten.

När verksamhet har överlämnats till privata utförare genom avtal ska landstinget kontrollera och följa upp verksamheten. Eftersom invånarna är beroende av verksamheten är kravet på uppföljning och kontroll viktigt samt att identifiera vilka risker som kan finnas.

Varje nämnd ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar också för att detta regleras i förfrågningsunderlag och avtal med varje utförare. I avtalen ska säkras att

---

landsting planeras att antas av landstingsfullmäktige i november 2016, LS 2015-0092

utföraren biträder landstinget vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter till landstinget samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till landstinget, i nationella register eller till andra myndigheter. Avtalet ska även reglera hur landstingets uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänheten.

Landstingsfullmäktige har fastställt mål som gäller för landstingets samtliga verksamheter, även de som drivs i privat regi på uppdrag av landstinget. Utifrån dessa har styrelsen och varje nämnd fastställt ett antal mål, indikatorer och nyckeltal avsedda att användas för att följa att verksamheten bedrivs och utvecklas i linje med målen.

Styrelsen och varje nämnd ansvarar för att återrapportera måluppfyllelse och resultat kopplat till målen. Detta sker i samband med delårsuppföljningar och i årsredovisning.

Utöver måluppfyllelse ska styrelsen och varje nämnd följa upp de avtal som tecknats med privata utförare av kommunala angelägenheter. Denna avtalsuppföljning ska ske löpande men behöver inte återrapporteras separat till fullmäktige utan hanteras i andra former.

Allmänhetens insyn

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig sådan information som gör det möjligt att ge allmänheten skälig insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Informationen som begärs in från privata utförare ska ha en koppling till upphandlingen och den verksamhet som upphandlas och inte ställa högre krav än som är rimligt.

Vad gäller de landstingsägda bolagen noteras att landstingsfullmäktige den 17 februari 2015 fastställt ett tillägg i de generella ägardirektiven som syftar till att säkerställa allmänhetens insyn när uppdrag lämnas över av bolag till privata utförare, LS 1411-1289. I de generella ägardirektiven har det införts en ny bestämmelse som lyder ”Bolaget ska ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare”.

Utföraren ska kunna lämna information när landstinget begär det och genom denna information ska allmänheten få insyn i hur uppdraget utförs. Nämnden ska i sin begäran precisera vilken information som efterfrågas. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant kan lämnas utan betydande merarbete och som inte strider mot lag eller

annan författning. Information som lämnas till landstinget ska inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag om skydd för företagshemligheter.

Det ankommer på respektive nämnd att i samband med upphandling eller valfrihetssystem reglera att allmänhetens insyn tillgodoses genom förfrågningsunderlag och avtal.

Justerat tisdag den 31 maj 2016

Justeringen anslogs tisdag den 31 maj 2016

Annika Sandström
Mikael Sundesten
Inger Strömbom

---

§ 68
Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare (förslag 27)
LS 2015-0329

Inleddes kl. 16.09 och avslutades kl. 16.27.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Torbjörn Rosdahl, Susanne Nordling, Håkan Jörnehed och Dag Larsson.

I ordningsfråga yttrade sig landstingsrådet Paul Lindquist.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till i första hand från S- och MP-ledamöterna om återremiss av ärendet med följande motivering ”att uppdra till landstingsdirektören att göra en genomlysning av uppföljningen av privata aktörer med syfta att förenkla, tydliggöra och förbättra uppföljningen, att landstingsdirektören får i uppdrag att återkomma med en analys av vårdvalen för att säkerställa att kostnadsutvecklingstakten minskar, att landstingsdirektören får i uppdrag att i programmet tydliggöra hur landstingets kommande miljöprogram ska vara en del i uppföljningen av de privata utförarna”

3) bifall till i första hand från V-ledamöterna om återremiss av ärendet med följande motivering ”att återremittera ärendet för att inarbeta synpunkter enligt Vänsterpartiets förslag vid beredning av ärendet i landstingsstyrelsen.”

4) bifall till i andra hand, från S- och MP-ledamöterna om återremissyrkandet under 2) ovan avslås, till S- och MP-ledamöternas gemensamma förslag i landstingsstyrelsen

5) bifall till i andra hand, från V-ledamöterna om återremissyrkandet under 3) ovan avslås, till S- och MP-ledamöternas gemensamma förslag i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde först propositioner om avslag respektive bifall till V-ledamöternas återremissyrkande under 3) ovan och fann att fullmäktige avslagit återremissyrkandet.

BESLUT

Fullmäktige beslutade att avslå återremissyrkandet från V-ledamöterna.

forts.

Justerat tisdag den 31 maj 2016

Justeringen anslogs tisdag den 31 maj 2016

Annika Sandström
Mikael Sundesten
Inger Strömbom

Forts. § 68

Ordföranden ställde sedan propositioner om avslag respektive bifall till återremissyrkandet från S- och MP-ledamöterna under 2) ovan och fann att fullmäktige bifallit återremissyrkandet.

Begärd omröstning för att säkerställa beslut om återremiss genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som vill avgöra ärendet idag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat återremittera ärendet.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablån visade 79 ja-röster, 61 nej-röster och att 9 ledamöter var frånvarande. Detta innebar att en mer än en tredjedel av fullmäktiges ledamöter hade röstat nej och ärendet återremitterades därmed.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 4.

BESLUT

att återremittera ärendet.

Vid protokollet
Elisabeth Angard Levander

Exp.
Landstingsstyrelsen
LSF/Juridik och Upphandling
Akten